

The Federal Republic of Somalia
Office of the Accountant General

REF: XXG/ 018/2021

Taariikh: 25/01/2021

Ku dhamaan hay'adda Dowladda & mashaariida

Ujeedo: Wargelin soo gubin Xisaab Xirka Sanadlaha ah ee Sanad Maaliyadeedkii 2020

Xisaabiyaha Guud ee Dowladda waxa uu farayaa dhamaan Wasaaradaha, Hay'adaha iyo Mashaariicda hoos yimaada Dowladda Federaalka Soomaaliya in ay soo gudbiyaan Xisaab xirka sanadlaha ah ee Sanad Maaliyadeedka ku eg 31-ka December 2020 si waafaqsan Sharciga Maamulka Maaliyadda Guud ee Dowladda ee soo baxay 25-Dec-2019 faqradiisa 45aad iyo Xeerka Maamulka Maaliyadda qodobkiisa 100aad.

Sidaas darteed waxaan la idinka doonayaa in Xisaab xirka lagu soo gudbiyo mudada ku cayiman Wareegtada ku lifaaqan qoraalkaan eek u eg 28-02-2021.

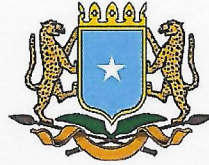
Wada shaqayn wacan

Mahadsanidiin

Cabdirisaak Maxamed Abuukar

Ku/xigeenka ahna Ku/simaha Xisaabiyaha Guud ee Dowladda

REF: XXG/ /2020

Taariikh: 24/01/2021

Ujeeddo: Wareegto soo gudbin xisaab xirka hay'adaha iyo mashaariicda dowladda ee Sanad Maaliyadeedka 2020

1. Hordhac

Xisaabiyaha Guud ee Dowladda kadib markii uu arkay qodobka 45aad ee Sharciga Maamulka Maaliyada Guud ee Dowlada faqradiisa 2aad, iyo qodobka 100-aad ee Xeerka Maamulka Maaliyada Guud ee Dowlada ee soo baxay 25-kii, December 2019, waxa uu wareegtadaan ku farayaa dhammaan hay'adaha dowladda iyo madaxda mashaariicda in ay soo gudbiyaan warbixin maaliyadeedka iyo xisaab xirka sanad maaliyadeedka 2020.

Sida ku cad wareegtadaan, waxaa la idin soo gudbiyay dhammaan tilmaamaha iyo hagista aad u baahantihiin si loo helo xisaab xir hufan oo sax ah, sidoo kale waxaan idinkugu lifaaqan qoraalkaan qodobada ugu muhiimsan warbixinta baaristii Hanti dhowraha Guud ee Dowladda uu ku sameeyey hay'adaha dowladda kuna soo bandhigay waxyaabaha sida dagdaga ah loogu baahanyahay in la saxo marka la diyaarinayo xisaab xirka guud ee dowladda ee sanadkan 2020-ka.

Si hadaba loo helo xisaab xir saxan ka hor inta aan loo soo gudbin Xafiisyada Xisaabiyaha Guud iyo Hanti dhowraha Guud waxaa muhiim ah in hay'ad walba raacdo tilmaamaha lagu adkaynayo tayada warbixinada maaliyadeed ee ka soo baxaya hay'adda ee ku lifaaqan qoraalkaan.

Ugu danbayntii, hay'addii ama mashruucii ku guul daraysta in uu ku soo gudbiyo warbixin maaliyadeedka laga doonayo xiliga loo asteeyey waxaa ka dhalan karta cawaaqib xumo horseedi karta in la hakiyo kharashaadka hay'ada inta laga helayo xisaab xirka miisaaniyaddii la isticmaalay.

2. Xiliyada kama danbaysta ah ee warbixinada iyo xeerarka xisaabeedka la raacayo

Shaxda hoose waxaa ku faahfaahsan xiliyada Kama danbaysta ah iyo nuuca warbixin ee laga rabo hay'ad iyo mashruuc walba in uu soo gudbiyo dhamaadka sanad maaliyadeedka 2020-ka

Tirsi	Faahfaahin	Xiliga	Qodobada sharciga ah ee khuseeya (SXMD ama HHG)	masuuliyadaad
1	Warbixin bil le ah – Isticmaalka Miisaaniyadda [Budget utilization report]	10-ka bisha xigta bisha warbixintu khusayso	qodobka 145 ¹ (SXMD) Qaybta 11.1.2 (HHG ama COPM)	Madaxa Hay'adda ama Mashruuca
2	Warbixin rubac le ah	45 maalmood kadib dhamaadka rubaca	qodobka 39 ² (SXMD) Qaybta 11.1.3 (HHG ama COPM)	Madaxa Hay'adda ama Mashruuca
2	Warbixin sanad le ah	28 ^{da} Febraayo 2021	qodobka 39 (SXMD) Qaybta 11.1.3 (HHG ama COPM)	Madaxa Hay'adda ama Mashruuca
4	U gudbinta hanti dhowraha Guud Xisaab xirka sanad maaliyadeedka 2020	30 ^{ka} April 2021	qodobka 41 (FAPS) Qaybta 11.3.3 (HHG ama COPM)	Xisaabiyaha Guud

3. Warbixinada loo soo gudbinayo Xafiiska Xisaabiyaha Guud

Masuul kasta ee hay'adeed ama madaxa mashaariicda waxaa laga doonaya ka hor inta aysan usoo gudbin warbixin xafiiska Xisaabiyaha Guud in la hubiyo arrimaha soo socda;

¹ Qodobka 145aad waxa uu waajib ka dhigayaa in hay'ad walbaahi usoo gudbiso xisaab xirka bil laha ah muddo ku siman 10 maalmood ka dib dhamaadka bisha la xisaab celinayo. Nuuca warbixinta la doonayo wa dhamaan kharashaadkii baxay iyo dakhligii ka soo galay hay'adda dhanka khasnada dhexe ama jiho kale.

² Qodobka 39aad ee hogatusaha habraacyadu waxa uu qexayaa habraaca xisaab celinta iyo waqtiyada la soo gudbinayo.

- i) In warbixintu si dhamaystiran u khusayso mudada la xisaab celinayo (bil/rubac ama sanadle)
- ii) In warbixinta loo soo diyariyey si waafaqsan habka uu doonayo Xafiiska Xisaabiyaha Guud
- iii) In warbixintu leedahay saxiixa iyo ogolaanshaha qofka masuulka ka ah hay'adda ama mashruuca.

4. Habka loo diyaarinayo warbixin maaliyadeedka hay'adda

Qodobka 30'aad ee sharciga habraaca xisaabaadka iyo maaliyadda dowladda waxa uu farayaa Xisaabiyaha Guud in uu jideeyo nidaamka loo marayo xisaab celinta hay'adaha dowladda, hadaba sidaas darteed dhamaan bayaanada maaliyadeed ee la soo gudbinayo waxaa laga doonayaa in ay ahaadaan kuwo waafaqsan heerarka caalamiga ah ee ku xisaabtanka lacagta caddaanka ah ee loo yaqaano cash-basis International Public Sector Accounting Standards [IPSAS] ee ay diyaariso dallada dajinta sharciyada xisaabaadka dowladaha ee "International Public Sector Accounting Standards Board". Sidoo kale si waafaqsan qodobka 11.3.3aad ee buugga Hogatusaha Habraacyda ee loo diyaariyey hab waafaqsan xeerka kor ku xusan lana doonayo in hay'ad walbaahi isticmaasho marka ay diyaarinayso warbixin maaliyadeedka. Hadaba warbixinada la doonayo waxa ay kala yihiin kuwa soo socda;

- i) Waajibaadka mas'uuliyiinta hay'adda [Statement of responsibilities]
- ii) Muuqaalka Dakhliga iyo Kharashka [Statement of cash receipts and payments]
- iii) Muuqaalka Hantida iyo Daymaha Maaliyadeed [Statement of financial assets and liabilities];
- iv) Muuqaalka Qulqulka kaashka [Statement of cash flows];
- v) Isbarbar-dhigga Miisaaniyadda iyo Qoondada Dhabta ah [Statement of budget comparison with actuals];
- vi) Xeerarka xisaabeedka loo cuskaday diyaarinta iyo soo gudbinta warbixin maaliyadeedka;
- vii) Faahfaahin dheeri ah oo ku saabsan xisaab xirka hay'adda sharaxaad dheeri ahna ka bixinaysa xisaab xirka;
- viii) Faahfaahin dheeri ah oo ku saabsan kharashaadka hay'adaha kale ka bixiyaan hay'adda, lacagaha hormariska ah, lacagaha aan wali la isticmaalin, daymaha

lagu leeyahay hay'adda, lacagaha jihooyin kale ee dhinacyo aan khasnada dowlada ahayn laga helay, iyo hantida ma guurtada ah ee hay'addu hayso.

Dhamaan foomamka xisaab xirka hadda waxaa laga heli karaa oo hay'ad walba ka dagan kartaa wabsaytka Wasaaradda Maaliyadda (<http://www.mof.gov.so/>). Tababar ku saabsan hab adeegsiga foomamka, habraaca xisaab xirka iyo xeerarka caalamiga ah ee kaash ku xisaabtanka ee Cash Basis IPSAS-ka oo la siinayo madaxda hay'adaha dowladda ayuu qabanqaabinayaa Xafiiska Xisaabiyaha Guud.

5. Arrimo muhiim ah oo ay tahay in la xuso oo laxiriira xiritaanka sanad maaliyadeedkii hore ee 2019, iyo diyaarinta warbixinada maaliyadeed ee sanadlaha ah ee dhamaadka sanadka 2020.

Sida aad la socotaan, dhowaan ayuu soo gabagabeeyey Xafiiska Hanti dhowrka Guud hawlihii baaritaan ee uu ku sameenayey hay'adaha dowladda ee sanad maaliyadeedkii 2019. Waxaa jirtay khaladaad badan iyo waxyaabo hareer marsan sharciga maamulka maaliyadda dalka oo lagu helay qaar ka mid ah ha'adaha dowladda oo u baahan in la saxo marka la diyaarinayo bayaanada maaliyadeed ee sanadkan 2019. Hadaba si uusan dib danbe u dhicin khaladaadka nuucaas ah, hay'ad kasta ee dowladeed waa in ay raacdaa tilmaamahaan soo socda;

a) Waa in hay'ad ama Wasaarad kasta soo diyaarisaa xisaab xirka sanad maaliyadeedka 2020.

Mid ka mid ah khaladaadka ugu waawayn ee dhacay sanad maaliyadeedyadii la soo dhaafay waxa uu ahaa in aysan hay'adaha ama wasaaradaha dowladdu aysan ku soo gudbin/diyaarin jirin xisaab xirka sanad laha ah mudadii loo asteeyey arintaas oo hareer marsanayn sharciga maaliyadeed ee dalka. Sidaas darteed Xafiiska Xisaabiyaha Guud waxa uu diyaariyey habraacii iyo foomamkii lag usoo diyaarin lahaa bayaanadka maaliyadeed ee wasaaradaha, hay'adaha dowladda si ay ug usoo diyaariyaan xisaab xirkooda una soo gudbiyaan xiliga loo asteeyey marka uu dhamaado sanad maaliyadeedka 2020.

b) Caddaymo la'aanta kharashaadka hay'adaha dowladda.

Warbixinta Hanti dhowraha Guud waxaa lagu sheegay in inta badan ha'yadaha iyo wasaaradaha dowladdu ku guul daraysteen in ay hor keenaan caddaymo ku filan kharashaadka iyo waxyaabihii loo isticmaalay, taas oo ka soo horjeedda sharciyada

maamulka maaliyadda dalka. Sidaas darteed waxaa laga doonayaa hay'ad walba in ay qaaddo talaabooyinka soo socda;

- Kharash kasta oo la bixiyey waa in loo helaa caddaymo ku filan;
- In case any financial losses are established, the MDA authorizing Officer should ensure that the losses are made good by the responsible officers.
- Dhamaan kharashaadka la bixiyey sanad maaliyadeedka 2020, waa in la hubiyaa in ay ku caddahay saxiixa cidda ugu sarraysa hay'adda ee leh amarka bixinta kharashka. Waxa la xiriira iibka agabka iyo adeegga waa in la hubiyaa in ay waafaqsanyihiin hishiisyada lala galo cidda wax laga iibsano.
- Dhamaan dokumiintiyada lacag bixinta waa in lagu tiimbareeyaa wax cadaynaya in la bixiyey "sida waa la bixiyey oo kale" ama "PAID" ama "CANCEL" hadii la joojiyey bixinta kharashka, si aysan u dhicin in isla dokumintigaas dib loo isticmaalo.

Buugga Hogetusha Habraacyada dowladda ayaa faahfaahin dheeri ah ka bixinaya tirade iyo nuuca caddaymaha looga baahanyahay arrimaha la xiriira kharash bixinta. Eeg qaybta lifaaqa 10aad ee buugga si aad uga haqab beesho.

c) Maamulka Hantida Ma guurtada ah

Sidoo kale warbixinta Hanti dhowraha Guud waxaa lag usoo qaaday in aysan hay'aduhu lahayn xeerar iyo habraacyo sharci ah oo ay ku dhaqmaan taas oo keenaysa in uu lumo kontoroolka daakhiliga ah "Internal Controls" ee dhanka hantida iyo qalabka ay hayso hay'adda ama wasaaradda. Hadaba hay'ad ama wasaarad kasta waxaa laga doonayaa in ay dhaqan galiso diiwaanka tirakoobka hantida maguurtada ah iyo qalabka waawayn si aysan u dayacmin ama loo lunsan. Sidoo kale waxaa la farayaa in ay raacaan tilmaamaha buugga Hogatusaha Habraacyada oo qeexaya habka loo diiwaan galiyo, looga soo warbixiyo hantida ma guurtada ah iyo qalabka ay hayso hay'addu. Xafiiska Xisaabiyaha Guud waxa uu ku dadaalayaa in lagu soo kordhiyo diiwaanka dowladda ee SFMS-ka qayb u ogolaansayna wasaaradaha iyo hay'adaha dowladdu in ay ku shubi karaan xogta hantida ma guurtada ah iyo qalabka hay'adda diiwaanka SFMS-ka si markii looga baahdo warbixin si fudud looga heli karo diiwaanka guud ee SFMS-ka. Inta laga gaarayo hawshaas inta laga qabanyo waxaa laga doonayaa hay'adaha in ay sii hayaan diiwaanka si ay u fududaato in hadhow si sax ah loogu wareejin karo qalabka diiwaanka SFMS-ka.

d) Dabagalka horumarka laga gaaray fulinta talada Hanti dhowraha Guud ee sanadkii hore 2019.

Ka hore inta aysan hay'addu ama wasaaraddu saxiixin bayaanada maaliyadeed ee ka soo baxaya hay'adda, waa in la iska hubiyaa in dhamaan talooyinka Hanti dhowraha Guud ka bixiyey sanad maaliyadeedkii 2019 la dhaqan galiyey. Qayb ka mid ah foomamka bayaanada maaliyadeed ee uu diyaariyey Xafiiska Xisaabiyaha Guud ayaa loogu tala galay in lagula socda horumarka laga gaaray fulinta talooyinka iyo sixista khaladaadka maaliyadeed.

6. Hubinta tayada warbixinada maaliyadeed Preparation and quality review of the MDA financial reports

Agaasimaha/xoghaya guud ayaa mas'uul ka ah soo diyaarinta iyo soo gudbinta warbixin maaliyadeedka hay'adda. Sidaas darteed waxaa laga doonayaa in uu/ay dib u eegis ku sameeyo/samayso tayada warbixinta maaliyadeed ee ka soo baxaysa hay'adda uu mas'uulka ka yahay inta aysan warbixintu soo gaarin xafiisyada Xisaabiyaha Guud iyo Hanti dhowraha Guud ee Dowladda. Si hadaba arrintaas loo xaqiijiyo, shaxda hoose ayaa laga heli karaa qaar ka mid ah talooyin ku aadan halka iyo tabta ugu dhow ee loo xaqiiqsan karo tayada xisaab xirka inta aysan kasoo gudbin xafiiska hay'adda;

Tirsi.	Meelaha muhiimka ah – Add u eeg meelahan:	Sidee ayay kuu caawin kartaa?
1	Miisaanka xaqiijinta Isku dheelitirnaanta “Trial Balance”: Miisaanka Isku-dheelitirnaanta u gaar ah hay'adaha dowladda hada lagama helayo diiwaanka dowladda ee SFMIS-ka balse waxaa laga doonayaa xisaabiyaha hay'adda in uu u diyaariyo hay'adiisa muuqaalka Miisaanka isku dheeli tirnaanta xisaabta ama “Trial Balance” isaga oo adeegsanaya Diiwaanka Guud ee Dhaqdhaqaaqa lacageed ama “General Ledger” iyo diiwaanka lacagaha hormariska iyo waliba iyo isticmaalka miizaaniyadda hay'adda. Intaas oo idil waa in ay isla ekaadaan labada dhinac ee beeg isla egtu si xisaabtu u saxanto.	Waxa ay kuu sahlayaa in aad habsato in xisaab xirka la soo gudbiyey lagu soo kabay cadaymo sax oo ay la socdaan Miisaanka Isku-dheelitirnaanta, diiwaanka guud iyo daliil kasta oo loo baahdo. Side lagu heli karaa diiwaanka dhaqdhaqaaqa guud? Waxaad ka soo dagsan kartaa diiwaanka SFMIS-ka isaga oo excel ah si aad ugu adeegsato in aad abuuri kartid Miisaanka Isku-dheelitirnaanta iyo waliba xisaab

Tirsi.	Meelaha muhiimka ah – Add u eeg meelahan:	Sidee ayay kuu caawin kartaa?
		<p>xirkaaga guudba.</p> <p>Fiiro gaar ah: waxaad ogaataa in diiwaanka dhaqdhaqaaqa guud “General Ledger-ku” uusan ahayn mid isla eg, sababtuna tahay in ay ka maqanyihiin lacagaha hormariska loo qaaday iyo lacagaha sida tooska ah looga soo wareejiyey khasnada dhexe. Lacagahaas waxaa loo baahanyahay in lagu daro Diiwaankaaga Guud ee SFMIS-ka aad ka soo dajinayso si uu iskula kaa ekaado.</p>
2	<p>Xisaabaadka Bangiyeed ee hay’adda “MDA Bank Accounts”: Miizaanka isla egta waxaa ku dhan dhamaan Xisaabaadka Bangiyada uga furan hay’adda.</p>	<p>Waxay tusinaysaa in xisaab xirku dhamaystiranyahay hadii dhamaan xisaabaadka bangiyada uga furan hay’adda warbixintooda lagu soo daro xisaab xirka, hadii kale sax ma aha mana dhamaystirna.</p>
3	<p>Bank reconciliations: Buugaagta diiwaan galinta dhaqdhaqaaqa lacagta waa in ay is lahaadaan dhaqdhaqaaqa iyo haraaga caddaynta bangiga. Arrintaan waxa ay si gaar ah u khusaysaa hay’adaha leh xisaab bangiyeedka loogu wareejiyo lacagaha hormariska loo siiyo.</p>	<p>Waxa ay caddaynaysaa in dhaqdhaqaaqa ku qoran buugaagta hay’adda uu yahay mid sax ah lana socoto caddaynta bangiga laga soo qaaday. Haddi ay dhacdo in ay is waafaqi waayaan labadaan dokuminti farqiga u dhexeeya waa in laga soo gudbiyaa sabab qoraal ah mana la aqbalayo haddii ay is waafaqi waayan.</p> <p>Fiiro gaar ah: Note: marka la</p>

Tirsi.	Meelaha muhiimka ah – Add u eeg meelahan:	Sidee ayay kuu caawin kartaa?
		eego sida hadda loo xisaabiyo lacagaha hormariska ah, diiwaanka dhaqdhaqaaqa ama buuga kaashka waxaa u dhigmaya buuga lacagaha hormariska ah ee nambarka SFMIS-kiisu yahay 315103. Haraaga ku jira xisaabtaan waa in uu la ekaado haraaga ku jira Caddaynta Bangiga.
4	Lacagaha Biririfta ah “Petty Cash”: Haraaga lacagaha Biririfta ah iyo haraaga ku qoran caddaynta iswaafajinta lacagta biririfta ah ee la socota xisaab xirka qaybtiisa danbe.	Hubso in haraaga lacagaha biririfta ah yihiin kuwo saxan lana eg lacagta caddaanka ah eek u jirta khasnada hay’adda. Sidoo kale hubsii in aysan lacagta biririfta ahi ka badanayn wadarteedu US\$ 2,000 (eeg qaybta 7.3.17aad ee buuga hogetusaha habraacyada ee COPM).
5	Tirooyinka isku dhigma: markii aad eegto foomamka xisaab celinta waxa aad arkaysaa laba sano oo is barbar taala oo loogu tala galay in la isku barbardhigo, hadaba maadaama sanadkani yahay midka ugu horeeya nuuciisa ma jirto sanad kale oo loo barbardhigi karo sanadkaan 2020.	Maadaama sanadkan uu yahay sanadkii ugu horreeyey oo ay hay’aduhu soo diyaariyaan xisaab xirkooda, waa laga daayey shardiga ah in ay u soo barbar dhigaan sanadkii ka horeeyey ee 2019. Balse wixii 2019 ka danbeeya ayuu noqonayaa mid waajib ah.
6	Lacagaha Hormariska ah iyo Bixinta Tooska ah: wixii ka yimaada khasnada dhexe waxaa si fudud looga hubsan karaa diiwaanka SFMIS-ka.	Waxaad hubisaa in lacagaha tooska ah iyo kuwa hormariska loo bixiyo in si muuqata loogu soo daray muuqaalka dakhliga iyo kharashaadka iyo waliba

Tirsi.	Meelaha muhiimka ah – Add u eeg meelahan:	Sidee ayay kuu caawin kartaa?
		muuqaalka isbarbardhiga miizaaniyadda iyo lacagta dhabta loo helay.
7	<p>Xisaabta lacagaha lagu leeyahay hay'adda (oo ay ka midka tahay daymaha kharashaadka) iyo lacagaha hay'ada lagu leeyahay oo aysan wali soo xisaab celin.</p> <p>Faahfaahinta lacagahaan waxaa si shax iyo qoraal ah loogu soo darayaa xisaab xirka</p>	Hubi in ay dhamaystiranyihiin tirada guud ee daymaha lagu leeyahay iyo mida dowladdu ku leedahay hay'adda
8	<p>Xisaab xirka hay'ada waxaa lagu soo qori karaa kaliya foomka uu Xafiiska Xisaabiyaha Guud soo gudbiyey. Faahfaahinada muhiimka ahna waa in si furfuran loogu soo qoraa foomka xisaab xirka qaybta looga asteeyey si loo fahmo waxa ay u taaganyihiin lambarada ku qoran xisaab xirka asalka ah.</p> <p><i>Fadlan hadii aad u baahato caawin farsamo la xiriir waaxda Xisaabaadka Dowladda iyo Warbixinada Maaliyadeed ee xafiiska Xisaabiyaha Guud.</i></p>	Tani waxa ay adkaynaysaa in xisaab xirka hay'adda loo soo diyaariyey qaab waafaqsan xeerarka aynu qaadanay ee cash-basis IPSAS iyo talooyinka uu soo saaray X/Xisaabiyaha Guud. Sidoo kale waxa ay noo hubinaysaa in tirade iyo faahfaahinadu is leeyihiin.
9	<p>Warbixinta Isticmaalka miizaaniyadda:</p> <p>Warbixintaan waa in si sax loo soo gudbiyaa.</p>	Lacagta ku qoran Muuqaalka is-barbar-dhigga miizaaniyada iyo qoondada dhabta ah ee la isticmaalay, waa in ay ka muuqdaan dhamaan kharashaadka iyo ilaha dakhliga ilaha kala duwan ee hay'adda.
10	<p>Hantida ma guurtada ah:</p> <p>Hay'addu waa in ay leedahay diiwaan lagu qoro dhamaan hantida ma guurtada ah ee ay hayso, mar kasta oo wax ka badal lagu sameeyo hantidaas waa in la hubiyaa in diiwaankana</p>	<p>Waxa ay noo hubinaysaa in hantida taala hay'adda ay tiro koobantahay. Hay'ad kastaahi waa in ay hubisaa in hadii;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Qalab cusub la soo iibiyo

Tirsi.	Meelaha muhiimka ah – Add u eeg meelahan:	Sidee ayay kuu caawin kartaa?
	<p>lagu caddeeyey wax ka badalkaas. Qalab kasta oo hay'adda yaala waa in uu tiro kooban yahay leeyahayna tirsi u gaar ah mid kasta.</p>	<p>inta lagu guda jiro sanad maaliyadeedka in la is waafajiyo lacagta ku qoran diiwaanka hantida ma guurtada ah ee hay'adda iyo Diiwaanka Guud ee dhaqdhaqaaqa “GL-ka”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Calaamada aqoonsi ee la siiyey qalab kasta waa in la hubiyaa in meel qarsan looga dhajiyey oo uusan si sahlan uga fuqaynin • Tirokoob waa in lagu sameeyaa ugu yaraan sanadkiiba mar. • Waa in la helaa caddayn lagu qanci karo oo muujinaysa in qalabka ama hantida ma guurtada ah ee u diiwaan gashan in hay'adu leedahay. • Si joogto ah waa in qalabka/hantida ma guurtada ah loo dayac tiraa.
11	<p>Xisaab xirka waa in waqtigiisa lagu diyaariyaa si mas'uulka hay'addu u helo waqti ku filan oo uu dib u eegis ugu samayn karo ka hor inta aan loo soo gudbin xafiisyada Xisaabiyaha Guud, iyo Hanti dhowraha Guud ee Dowladda.</p>	<p>Waxa ay hubinaysaa in aan la dhaafin waqtiga ugu danbaysta ah ee la soo gudbinayo xisaab xirka lana muujiyo in xisaab xirku yahay midka saxda ah ee hay'adda.</p>

7. Shaacinta Qaanta isclosure of Contingent liabilities

Qaamaha shardiga ku xiran waa laba midkood; in ay tahay arrin dhacday inta lagu guda jiray sanad maaliyadeedka oo ay suurto gal tahay in ay ku waajibto hay'adda bixinta kharashka ka dhasha hadii mustaqbalka arrin la sugayey dhabowdo hay'aduna go'aan ku lahayn; ama waa qaan hadda taagan oo aan loo aqoonsan wali in ay tahay qaan la bixin doono sababtoo ah lama qiyaasi karo dhab ahaan inta ay la egtahay qaantu ama in la bixin doono iyo in kale aan la hubin toona. Sidaas darteed, qaanta shardiyeesan lama ogola in lagu daro xisaab xirka sanadka, taas badalkeed markii la ogaado jiritaan qaantan nuucaan ah waxaa lagu ekaanayaa kaliya in lagu shaaciyo dhamaadka xisaab xirka. Haddii la ogaado in ay aad u yartahay jaaniska bixinta kharash la xiriira qaanta, gabi ahaanba laguma shaacinayo xisaab xirka waana la iska tirayaa. Tusaale ahaan;

- Haddii hay'addu bixiso damaanad bangiyeed ama jihooyin kale oo aan bangi ahayn siiso damaanad Bank or any other guarantee issued,
- Gal dacwadeed furan oo aan wali la xukmin. Pending legal proceedings,
- Racfaan hay'ad dowladeed ka qaadatay dacwad ka dhalatay damaanad la siiyey shirkad khaas loo leeyahay oo ay maxkamadi horay u xukmisay. Xukunkaas waxaa ka dhalanaya qaan ay suurto gal tahay in ugu danbayntii la bixin doono.

Hadaba, si hay'addu ushaaciso jiritaanka qaanta abuurantay waxaa laga doonayaa ha'adaha dowladda ee arrintani khusayso in ay ku caddeeyaan qaybta loogu talagalay ee foomka xisaab xirka ku lifaaqan qoraalkan. Haddii ugu danbayntii maxkamadu go'aan ku soo saarto in la bixiyo kharashka ka dhasha qaanta waxaa loo aqoonsanayaa dayn taagan waxaana lagu shaacinayaa sanadka go'aanku soo baxo.

8. Arrimo kale oo ay muhiim tahay in la shaaciyo.

Sida laga dheehan karo foomamka xisaab xirka, waxaa muhiim ah in hay'adaha dowladdu ay si buuxda u diiwaan galiyaan una shaaciyaan macluumaadkan soo socda

- Lacagaha sida tooska ah loo siiyo shirkadaha agabka ama adeegga siiya hay'adda oo ay bixiyaan hay'adaha aan dowladda ahayn ;
- Agab ama adeeg laga helay jihooyin kale ee aan dowladda ahayn;
- Dakhli aan ku jirin miizaaniyadda dowladda ee la siiyay hay'adda, markii laga reebo mashaariicda hoos timaada hay'ada ee iyagu leh xisaab xir u gooni ah.

Wasaaradda Maaliyadda
Dowladda Federaalka Soomaaliya

Maxamed Maxamuud Cali
Hanti-dhowraha Guud
Dowladda Federaalka Soomaaliya

9. Xisaab xirka Mashaariicda

Dhamaan mashaariicda ku jira miizaaniyadda dalka am ka maqan waxaa la farayaa in ay u soo gudbiyaan Xafiiska Xisaabiyaha Guud xisaab xir rubacle ah iyo mid sanad le ah si waafaqsan shaxda 1aad ee wareegtadaan. Foom u gaar ah xisaab xirka mashaariicda waxaa laga heli karaa website ka Wasaaradda Maaliyadda (<http://www.mof.gov.so/>). Xisaab xirka mashaariicda waxaa laga doonayaa in uu lahaado ogolaanshaha iyo saxiixa madaxa hay'adda ama wasaaradda uu mashruuco hoos yimaado iyo isku xiraha mashruuca.

Madaxda wasaaradaha iyo hay'adaha dowladda waxaa laga doonayaa in ay la socdaan mashaariicda aan ku jirin miizaaniyadda dalka ee ka hawl gala wasaaradda ama hay'adda dowladeed in ay diyaariyaan xisaab xir ku aadan hawlaha ay ka wadaan wasaaradda hubiyaana in xisaab xirka loo soo gudbiyo Xafiiska Xisaabiyaha Guud.

10. Taageerada Farsamo ee uu Xafiiska Xisaabiyaha Guud siinayo Hay'adaha Dowladda.

Xafiiska Xisaabiyaha Guud ee Dowladda waxa uu ula diyaar yahay dhamaan hay'adaha dowladda taageerada farsamo ee ay u baahnaan karaan inta ay diyaarinayaan ama soo gudbinayaan xisaab xirka iyo warbixinada maaliyadeed ee laga doonayo. Sidaas oo kale, waxaan ka sixi doonaa hay'adaha dowladda talooyinka uu soo jeediyo Hanti-dhowraha Guud ee la xiriira hareer marka shuruucda maaliyadeed ee dalka. Sidaas darteed, haddii aad u baahataan wax caawinaad ah shaxda hoose ayaa ka heli kartaan ciwaanada iyo magacyada caawiyeyaal idiin diyaar ah;

Tirsi	Magaca	Email
1.	Abdirisak Mohamed (Ku.xigeenka Xisaabiyaha Guud)	axsan08@gmail.com

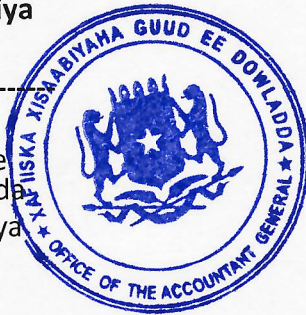
Tirsi	Magaca	Email
2.	Abdirahman Mohamed Hassan (Agaasimaha waaxda Xisaabaadka dowladda iyo warbixinada)	mohashanle@gmail.com
3.	Adam (Agaasimaha Waaxda SFMIS- ka)	aadancade15@gmail.com
4.	Qabashada codsiyada caawinaada	reporting.oag@gmail.com

Waxaan rajeynayaa inaad sii joogtayn doontaan iskaashiga dhexdeena ah maadaama aan si wada jir ah ugu wada shaqaynayno sidii aan hormarin lahayn hannaanka dib-u-habeeynta maaliyadda dalka ee 'PFM' oo ay Dowladda Federaalka Soomaaliy ku dhaqaaqday.

Cabdirisaaq Maxamed Abuukar
Ku Xigeenka ahna Kusimaha Xisaabiyaha Guud ee
Dowladda Federaalka Soomaaliya

Og:

Dr. Cabdiraxmaan Ducaale Bayle
Wasiirka Wasaaradda Maaliyadda
Dowladda Federaalka Soomaaliya

Maxamuud Xayir Ibraahim
Wasiir dowle
Wasaaradda Maaliyadda
Dowladda Federaalka Soomaaliya

Abdullahi Sheikh Ali
Wasiir ku xigeen
Wasaaradda Maaliyadda
Dowladda Federaalka Soomaaliya

Saleebaan Cumar
Ku/sime Agaasime Guud